

ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2020 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

ŠALČININKAI
2021 m.

TURINYS

1. BENDROJI DALIS.....	3
2. ĮSTAIGOS DARBUOTOJAI.....	3
3. DOKUMENTŲ VALDYMAS IR VIEŠIEJI PIRKIMAI.....	4
4. FINANSAVIMAS IR JO ŠALTINIAI.....	4
5. VEIKLA PAGAL POVEIKIO SRITIS	5
6. BENDRADARBIAVIMAS.....	10

ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO DIREKTORĖS 2020 M. VEIKLOS ATASKAITA

1. BENDROJI DALIS

1.1. Šalčininkų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau Biuras) yra savivaldybės biudžetinė įstaiga. Biuro veiklos tikslas – rūpintis Šalčininkų rajono savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

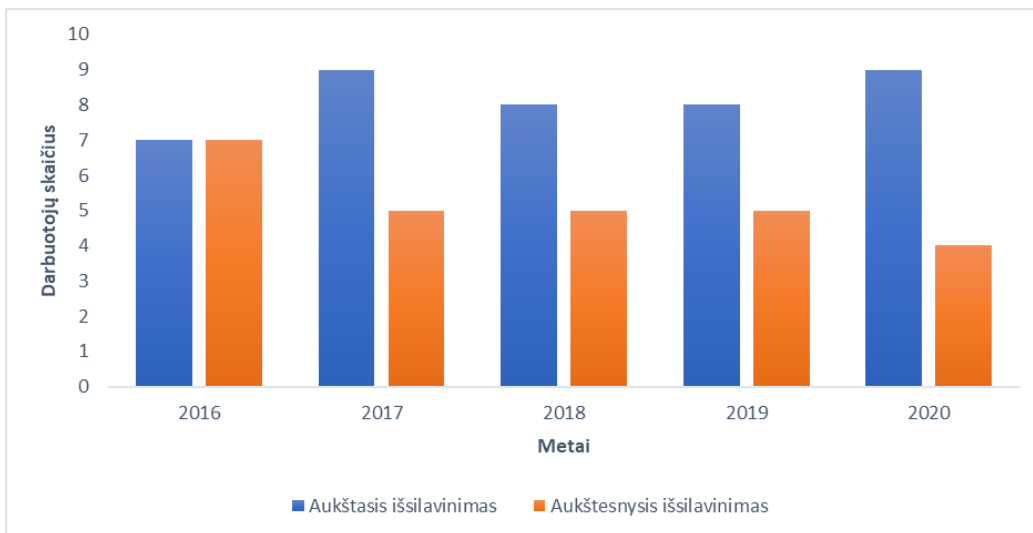
1.2. Išskiriamos trys pagrindinės Biuro funkcijos: **visuomenės sveikatos stiprinimas, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimas bei visuomenės sveikatos stebėseną**. Be išvardintų funkcijų, Biuras vykdė **smurto artimoje aplinkoje prevenciją** pagal Šalčininkų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims 2019–2021 metų programą, **privalomojo sveikatos mokymo licencijuotą veiklą** pagal projektą „Sveikatos ugdymo priemonių gerinimas Šalčininkų rajone“.

1.3. Vadovaujantis 2020 m. kovo 16 d. LR Sveikatos apsaugos ministro-Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimu „Dėl Visuomenės sveikatos priemonių, siekiant valdyti COVID-19 ligą (koronaviruso infekciją)“ **pagrindinė Biuro veikla buvo atidėta ir bendradarbiavimas su nacionaliniu visuomenės sveikatos centru tapo prioritetiniu.**

2. ĮSTAIGOS DARBUOTOJAI

2.1. Biure 2020 m. dirbo 12 darbuotojų, iš jų: 2 administracijos darbuotojai ir 10 visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, visuomenės sveikatos stiprinimą bei stebėseną. Iš viso užimta 12,4 etato iš didžiausio leistino pareigybių skaičiaus 15,05. Didžioji dalis darbuotojų (**69 proc.**) turi aukštąjį išsilavinimą (*1 pav.*), **23 proc. - studijuoja aukštąjį mokslą visuomenės sveikatos srityje**. Vidutinis darbuotojų amžius – 40 metų. Taip pat buvo įdarbinti 2 darbuotojai projekto „Sveikatos ugdymo priemonių gerinimas Šalčininkų rajone“ ribose: visuomenės sveikatos specialistas ir fizinio aktyvumo specialistas.

2.2. 90 proc. specialistų pakėlė savo kvalifikaciją (gerosios patirties sklaidos, gyvensenos tyrimų organizavimo, viešųjų pirkimų, priklausomybių, psichikos sveikatos, burnos sveikatos, vaikų mitybos, tarpžinybinio bendradarbiavimo, ankstyvosios intervencijos, širdies ir kraujagyslių ligų profilaktikos srityse).

1 Pav. Darbuotojai pagal išsilavinimą 2016-2020 m.

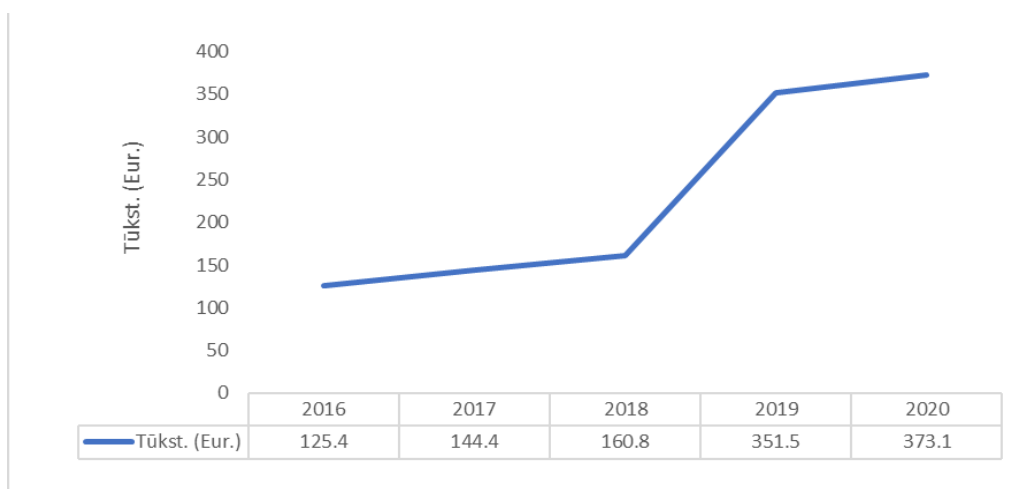
3. DOKUMENTŲ VALDYMAS IR VIEŠIEJI PIRKIMAI

3.1. Biure už dokumentų rengimą ir tvarkymą, personalo valdymą atsakingi Biuro direktorius ir vyr. buhalteris. 2020 metais Biure iš viso apskaitytas 231 dokumentas. Iš jų: užregistruotų gautų dokumentų - 155, parengtų siunčiamųjų dokumentų – 76.

3.2. Viešieji pirkimai vykdyti vadovaujantis aktualiomis teisės aktų redakcijomis, reglamentuojančiomis viešuosius pirkimus. Per metus įvykdyti 179 mažos vertės pirkimai.

4. FINANSAVIMAS IR JO ŠALTINIAI

4.1. Nuo 2018 m. augo Biuro finansavimas (2 pav.). 2020 m. Biuro biudžetą sudarė 373,1 tūkst. Eur lėšų, kurias sudarė valstybės biudžeto lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, specialiosios lėšos, gautos už privalomuosius mokymus bei papildomos lėšos kovai su COVID (1 lent.). 2020 m. įsiskolinimų Biuras neturėjo.

2 pav. Biuro biudžetas 2016-2020 m.

1 lentelė. Finansavimo šaltiniai ir lėšų paskirtis.

Eil.nr.	Finansiniai šaltiniai ir lėšų paskirtis	2020 m. (tūkst.Eur)
1.	Valstybės biudžeto lėšos (2+5+8+9)	344,5
2.	Mokinių sveikatos priežiūrai (3+4)	198,9
3.	Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	166,4
4.	Prekių ir paslaugų naudojimui	32,5
5.	Visuomenės sveikatos stiprinimui ir stebėsenai (6+7)	89,5
6.	Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	70,8
7.	Prekių ir paslaugų naudojimui	18,7
8.	Sukurti ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims teikimo sistemą	40,3
9.	Plėtoti visuomenės psichikos sveikatos paslaugas gyventojams	15,8
10.	Savivaldybės biudžeto lėšos (11+12)	8,3
11.	Šalčininkų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims 2019-2021 metų programos vykdymui	7,7
12.	Projekto paraiškos rengimui	0,6
13.	Specialiosios lėšos (pajamos už mokamas paslaugas)	1,1
14.	Sveikatos apsaugos ministerijos papildomi asignavimai dėl COVID darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	19,2
	Iš viso:	373,1

5. VEIKLA PAGAL POVEIKIO SRITIS

5.1. Užkrečiamųjų ligų profilaktika (COVID-19) ir sveikatos stiprinimas:

5.1.1. Vykdam draudžiamos viešo ir privataus sektoriaus veiklos kontrolę aplankyta apie 200 įmonių, prekybos vietose išplatinti ir pakabinti 300 plakatų.

5.1.2. Teikta informacija tarptautinius komercinius krovinių vežimus vykdančioms savivaldybės teritorijoje esančioms įmonėms. Suteikta 1861 konsultacija telefonu su COVID susijusiais klausimais.

5.1.3. Nuo kovo 23 d. specialistai 24 val. per parą budėjo Šalčininkų pasienio kontrolės punkte Šalčininkai – Beniakonys, vykdam LR sienos apsaugos medicininę – karantininę kontrolę dėl COVID-19 ligos, organizavo asmenų, grįžusių ar atvykusių iš Baltarusijos, tikrinimą dėl koronavirusinės infekcijos simptomų (atliktas temperatūros matavimas), suteikta pagalba užpildant sutikimus dėl saviizoliacijos, informuota apie testo atlikimą ir teikta informacija dėl saviizoliacijos.

5.1.4. Nuo kovo 17 d. specialistai įpareigoti visą parą užtikrinti ir organizuoti asmenų izoliavimą. Organizuota 52 asmenų izoliacija savivaldybės patalpose. Teiktos savivaldybės gyventojų transportavimo paslaugos į izoliacijos ir tyrimo vietas. Iš viso organizuotos 232 pervežimo paslaugos.

5.1.5. Specialistai vykdė asmenų, turėjusių sąlytį su ligoniais, sergančiais COVID-19 liga, apklausas. Aplankyti 37 asmenys.

5.1.6. Biuro specialistai paskirti **karščiavimo klinikos** koordinatoriais. Į kliniką priimti ir konsultuoti 549 asmenys. Nuo lapkričio 13 d. Biuro specialistai paskirti **mobilaus punkto** koordinatoriais, priimti 1974 asmenys.

5.1.7. Užpildytos 1459 iš užsienio grįžusių asmenų keleivių kortelės.

5.1.8. Bendradarbiaujant su NVSC ištirta 611 atvejų dėl COVID.

5.1.9. Profilaktiniai patikrinimai dėl pedikuliozės ugdymo įstaigose paprastai vykdomi po kiekvienų mokinių atostogų bei atskirai pagal poreikį. Iš viso atlikti 5482 patikrinimai. Reguliariai ir atsakingai vykdydami pedikuliozės prevenciją, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai užkerta kelią epideminėms situacijoms ugdymo įstaigose.

5.1.10. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai vedė asmens ir rankų higienos pamokas. Sveikatos specialistai nuolat akcentuoja, kad užkrečiamųjų ligų būtų galima išvengti, jeigu visuomenėje būtų geresni asmeninės rankų higienos įgūdžiai. 376 užsiėmimai buvo skirti koronavirusinės infekcijos valdymo temai, juose sudalyvavo 6852 vaikai.

5.1.11. 2020 m. mokyklose organizuoti 67 užsiėmimai, skirti supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimui. Bakterijų atsparumas yra aktuali problema sveikatos apsaugoje. Atsakingai vartodami antibiotikus galime padėti užkirsti kelią atsparių bakterijų vystymuisi ir plitimui. Užsiėmimuose sudalyvavo 1092 vaikai.

5.1.12. Taip pat vyko užsiėmimai bendraisiais sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimais, neišvardintais aukščiau. Iš viso pravesta 67 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 1422 vaikai.

5.1.13. Vyko akcijos skirtos supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimui. Iš viso organizuotos 9 akcijos, kuriose sudalyvavo 142 asmenys. Kiekvienas dalyvis gavo informacinį lankstinuką su arbata.

5.1.14. Ugdymo įstaigose vyko lytiškumo ugdymo užsiėmimai, mokiniams buvo aiškinama apie lytiškai plintančias ligas bei atsakingą šeimos planavimą. Įvyko 58 užsiėmimai, dalyvavo 673 mokiniai.

5.2. Psichikos sveikatos stiprinimas (savižudybių prevencija):

5.2.1. **Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams** - užsiėmimų metu profesinės sveikatos priežiūros specialisto ir psichologo komanda vertino darbuotojų psichoemocinę būklę, išskėlė pagrindines problemas bei nustatė psichikos sveikatos raštingumo lygį, suteikė žinių apie psichikos sveikatą darbo vietoje, atliko atvejų analizes ir ieškojo galimų problemų sprendimo būdų. Veikloje dalyvavo dvi įstaigos: Šalčininkų rajono šeimos ir vaiko gerovės centras ir Dieveniškų Simono Karczmaro amatų kiemas, iš viso 40 darbuotojų.

5.2.2. **Bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo** - psichologo ir socialinio pedagogo komanda pasinaudodami savo kompetencija ir atsižvelgdami į mokyklai aktualias problemas bei iššūkius, diskutavo su mokyklos bendruomene ir

parengė praktines rekomendacijas šioms problemoms spręsti. Šioje veikloje dalyvavo 53 pedagogai iš Šalčininkų r. Jašiūnų „Aušros“ gimnazijos, Eišiškių lopšelio-darželio ir Šalčininkų r. Kalesninkų Rudzio pagrindinė mokykla.

5.2.3. Įvyko 4 savižudybių prevencijos **safeTALK** ir pradinės intervencijos **ASIST mokymai**. Mokymuose dalyvavo 121 įvairių sričių specialistas, t.y. psichologai, socialiniai darbuotojai, visuomenės sveikatos specialistai, su jaunimu dirbantys ir kiti specialistai.

5.2.4. Siekiant mažinti ilgalaikes neigiamas COVID-19 pandemijos pasekmes visuomenės psichikos sveikatai, įvyko grupiniai streso valdymo, emocijų atpažinimo ir išraiškos, konfliktų valdymo praktiniai užsiėmimai - suformuota 13 grupių: 8 grupės vaikų ir 5 grupės suaugusiųjų. 37 asmenims buvo suteiktos individualios **psichologinės konsultacijos** nuotoliniu būdu (iš viso 172 val.).

5.2.5. Smurto ir patyčių bei psichikos sveikatos stiprinimo prevencijos temomis organizuotas 41 užsiėmimas, kuriuose dalyvavo 526 vaikai.

5.3. Dantų éduonies profilaktika:

5.3.1. 2020 m. vienas iš Biuro veiklos prioritetų buvo burnos higienos užsiėmimų organizavimas. Ugdymo įstaigose buvo skaitomos paskaitos apie dantų higienos svarbą, organizuojami praktiniai užsiėmimai, kaip taisyklingai valyti dantis bei pasirinkti tinkamas dantų higienos priemones. Užsiėmimus vedė burnos higienistas ir visuomenės sveikatos specialistai. Iš viso organizuota 130 užsiėmimų, kuriuose sudalyvavo 1759 vaikai.

5.4. Fizinio aktyvumo skatinimas:

5.4.1. Įvyko 23 fizinio aktyvumo užsiėmimai Šalčininkuose ir Turgelių k., kuriuose sudalyvavo 51 dalyvis.

5.4.2. Įvyko 7 savimasažo seminarai (teorinė ir praktinė dalis), kuriuose sudalyvavo 76 asmenys. Dalyviai išmoko taisyklingai atlikti tempimo pratimus, atlikti raumenų masažą su pagalbinėmis priemonėmis namuose.

5.4.3. Specialistai vedė šiaurietiškojo ėjimo užsiėmimus, organizavo judriasias estafetes, korekcines mankštas. Iš viso organizuota 19 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 263 vaikai.

5.5. Sveikos mitybos skatinimas:

5.5.1. Specialistai vedė užsiėmimus, kurių metu vaikai buvo supažindinami su sveikos mitybos pagrindais, minėta Europos sveikos mitybos diena, vyko praktiniai užsiėmimai, kaip pasigaminti sveikus užkandžius. Iš viso įvyko 92 užsiėmimai, kuriuose sudalyvavo 1583 dalyviai.

5.6. Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija bei aplinkos sveikatos gerinimas:

5.6.1. Vykdydamas savižudybių prevencijos priemonę Biuras teikė **priklausomybės ligų konsultanto paslaugas** Šalčininkų rajono savivaldybėje. Konsultacijos teikiamos nemokamai, be gydytojo siuntimo, laikantis anonimiškumo ir konfidencialumo principų. Iš viso suteikta 430 konsultacijų, 104 asmenys gavo konsultavimo paslaugas.

5.6.2. Organizuota akcija „Pūsk balionus, o ne dūmus“, lapkričio mėn. minėta tarptautinė nerūkymo diena, akcentavusios vaikams ir jaunimui rūkymo, tame tarpe ir elektroninių cigarečių, daromą žalą. Iš viso organizuoti 79 renginiai, kuriuose sudalyvavo 1209 vaikai.

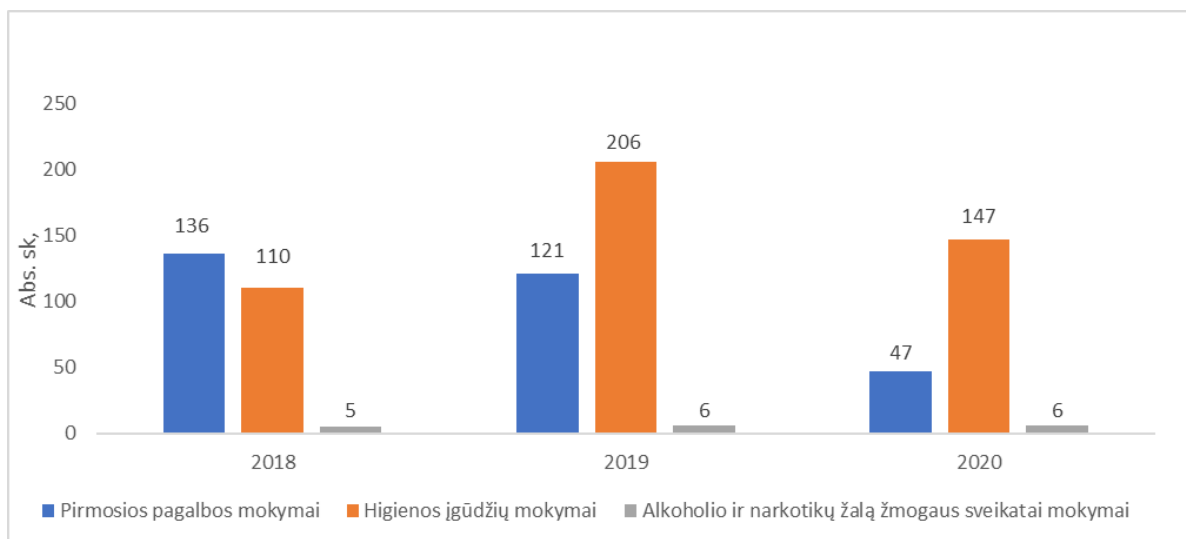
5.7. Mirtingumo keliuose mažinimas ir traumų profilaktika:

5.7.1. Bendradarbiaujant su Vilniaus apskrities VPK Šalčininkų RPK: birželio ir spalio mėn. vyko akcijos „Vairuoju blaivus, nes myliu jus“. Akcija skirta atkreipti visuomenės dėmesį į vairavimo išgėrus problemą, priminti vairuotojų atsakomybę saugoti save ir kitus, paskatinti žmones būti pilietiškus ir netolerantiškus neblaivių vairuotojų atžvilgiu. Lapkričio mėn. - Vilniaus apskrities VPK Šalčininkų rajono PK bendruomenės pareigūnai bei jaunieji policijos rėmėjai akcentavo eismo dalyviams, kodėl tamsiuoju paros metu svarbu dėvėti atšvaitus ar kitas šviesą atspindinčias priemones. Išdalinta 305 atšvaitai.

5.7.2. Organizuoti teoriniai ir praktiniai pirmosios pagalbos mokymai vaikams ir jaunimui. Iš viso praveista 70 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 1009 mokiniai.

5.8. Privalomasis sveikatos mokymas:

5.8.1. Nuo 2018 m. Biuras vykdo licencijuotą veiklą ir teikia mokamas paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims pagal 18 parengtų programų. 2020 m. buvo išduota 200 privalomojo sveikatos mokymo pažymėjimų (3 pav.). Iš jų: 47 - pirmosios pagalbos mokymo, 17 - higienos įgūdžių mokymo, 6 - mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai.

3 Pav. Mokymų skaičius pagal licencijuojamą veiklą 2018-2020 m.

5.9. Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo plėtra bei „Aktyvi mokykla“ priemonės įgyvendinimas:

5.9.1. Į sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą įsitraukusios 8 mokyklos – Šalčininkų lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Šalčininkų r. Anos Krepštul gimnazija, Šalčininkų r. Baltosios Vokės Elizos Ožeškovos gimnazija, Šalčininkų r. Butrimonių lopšelis-darželis, Šalčininkų r. Eišiškių lopšelis-darželis „Žiburėlis“, Šalčininkų r. Jašiūnų lopšelis darželis „Žilvitis“ ir Jančiūnų universalus daugiafunkcis centras, nuo 2020 m. - Kalesninkų Mykolo Rudzio pagrindinė mokykla.

5.9.2. Priemonę „Aktyvi mokykla“ įgyvendina 6 mokyklos – Šalčininkų Lietuvos Tūkstantmečio gimnazija, Šalčininkų lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Šalčininkų r. Anos Krepštul gimnazija, Šalčininkų r. Kalesninkų Mykolo Rudzio pagrindinė mokykla, nuo 2020 m.: Šalčininkų r. Baltosios Vokės Elizos Ožeškovos gimnazija ir Šalčininkų r. Eišiškių lopšelis-darželis „Žiburėlis“.

5.10. Visuomenės sveikatos stebėseną:

5.10.1. Išanalizuotas 51 unifikuotas rodiklis, atspindintis visuomenės sveikatos būklę Šalčininkų rajono savivaldybėje. Parengta visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita ir remiantis stebėsenos duomenimis numatytos ateinančių metų sveikatos stiprinimo kryptys.

5.10.2. Rugsėjo – spalio mėn. vyko mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo tyrimas. Apklausta 740 Šalčininkų rajono savivaldybės 5, 7, 9 klasių moksleivių.

5.11. Veikla Šalčininkų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims 2019-2021 metų programoje:

5.11.1. Asmenis dalyvauti programoje siunčia Lietuvos Probacijos Tarnyba. Programoje dalyvavo 31 asmuo, įvyko 57 grupiniai ir 57 individualūs užsiėmimai.

5.12. Veikla projekte „Sveikatos ugdymo priemonių gerinimas Šalčininkų rajone“:

5.12.1. Įvyko: 10 renginių „Sveikatos palapinė“, 9 griuvimo prevencijos seminarai, 14 širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos seminarų, 12 meno terapijos ciklų, 3 psichikos sveikatos stiprinimo renginiai, 1 sveikos mitybos skatinimo seminaras, 6 sveikatos stiprinimo stovyklos. Fizinio aktyvumo užsiėmimai vyksta 6 grupėse 2k./sav. Per metus pasiektas 826 unikalių (nesikartojančių) dalyvių skaičius.

8. BENDRADARBIAVIMAS

8.1. Šalčininkų rajono savivaldybės ugdymo įstaigose nuolat vykdoma koordinuota, bendradarbiavimu grįsta sveikata stiprinanti veikla į kurią įtraukiami ne tik vaikai ir mokiniai, bet ir jų tėvai, ugdymo įstaigos bendruomenė. Tam, kad būtų veiklos būtų kryptingos, atitinkančios sveikatos politikos strategines nuostatas, sveikatos apsaugos ministerija kasmet nustato veiklos prioritetus ir vertinimo kriterijus. Biuro vykdyta veikla atitinka ne tik nustatytus prioritetus bet ir atliepia konkrečios ugdymo įstaigos poreikius.

8.2. Dėkojame visiems, kurie 2020 m. aktyviai įsitraukė į Biuro organizuojamas veiklas ir aktyviai bendradarbiavo:

- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Vilniaus departamento Šalčininkų skyriui;
- Ugdymo įstaigoms, veikiančioms Šalčininkų rajone;
- Šalčininkų socialinių paslaugų centrui;
- Vilniaus apskrities VPK Šalčininkų rajono PK;
- Vilniaus apygardos probacijos tarnybai;
- Šalčininkų r. sav. viešajai bibliotekai ir jos padaliniais: Eišiškių, Milkūnų, Pabarės, Kalesninkų, Tribonių, Rūdninkų;
- Šalčininkų r. sav. kultūros centrui ir jo padaliniais: Akmenynės, Turgelių, Dainavos, Dieveniškių laisvalaikio salėms, Baltosios Vokės pramogų centrui;
- Eišiškių laisvalaikio ir verslo centrui;
- Šalčininkų rajono šeimos ir vaiko gerovės centrui;
- Dieveniškių Simono Karczmaro amatų kiemui;
- Butrimonių bendruomenės centrui;
- Dailidžių bendruomenės centrui;
- Šalčininkėlių krašto bendruomenės centrui.